

DÉLMAGYARORSZÁG

81. évfolyam, 37. szám
1991. február 13., szerda

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 148 forint
Ára 5,80 forint

Gezírexpert Litvániába

Izland elismerte... — Szovjet tábornokok Budapesten
Ultramaritoni híradó

Többórás, interpellációkkal és közjátékokkal tarkított vita után a magyar Országgyűlés elfogadta a külügyi és honvédelmi bizottságok jelentését a jugoszláviai fegyverreladással kapcsolatban, s ezzel hivatalosan lezárult a hosszan húzódó ügy. A parlamenti vita előtt Antall József miniszterelnök kért szót. Bejelentette, hogy a Varsói Szerződés többi kormány- és államfőjéhez hasonlóan, levelet kapott Mihail Gorbacsovól, amelyben a szovjet elnök április 1-jét jelöli meg a katonai szövetségi rendszer végső lebontásának dátumaként. Antall József a Parlament plénuma előtt közölte, hogy ebből a célból február 25-én Budapesten találkoznak majd a Varsói Szerződés külügyi- és védelmi miniszterei.

Nagyobbrészt dél-afrikai és lengyelországi eredetű szénrel próbálja a Lignimpex az utóbbi hetekben Magyarországon bekövetkezett szénmizériát enyhíteni. A vállalat által megkötött szerződés szerint 350 ezer tonna lakossági szén érkezik majd az országba, a remények szerint még az áprilisi szénáremelés előtt. A behozatal finanszírozása a német kormánytól kapott 50 millió márkás segítségből oldható meg.

Országgyűlés

Létszámleépítés szabályai

Az Országgyűlés többórás, indulatoktól sem mentes vita után elfogadta a külügyi és a honvédelmi bizottságok a jugoszláviai fegyverreladással kapcsolatos együttes jelentését. Ugyanakkor a plénum elvetette azt a két képviselői indítványt — Kövér Lászlóét (Fidesz) és Szent-Iványi Istvánét (SZDSZ) —, amely egy parlamenti ad hoc vizsgálóbizottság létrehozását javasolta a fegyverreladás körüli személyi felelősség tisztázása érdekében. Szintén elutasította a képviselők többsége Kőszeg Ferenc arra vonatkozó indítványát, hogy a fegyverkereskedelem a jövőben kerüljön parlamenti ellenőrzés és felügyelet alá. Az Országgyűlés napirendi pontjai előtt kért szót Antall József miniszterelnök, és bejelentette, hogy hétfőn — hasonlóan a Varsói Szerződés többi kormány- és államfőjéhez — levelet kapott Mihail Gorbacsovól. Felolvasta a levelet, amelyben a szovjet elnök egyebek között megfogalmazta: „A Varsói Szerződés minden résztvevője egyetért abban, hogy a politikai tanácskozási testület 1990. június 1-jén megállapodásokat, az európai biztonsági és együttműködési értekezlet párizsi csúcstalálkozója eredményeinek összefüggésében kell megvalósítani. A kormány-meghatalmazotti bizottság által elvégzett munka lehetővé teszi, hogy már a közeli időben lépéseket tegyünk a VSZ katonai struktúráinak lebontására, és ezt a folyamatot 1991. április 1-jéig befejezzük.”

Ami a varsói paktum tagállamai közötti kapcsolatok további fejlődését illeti, a miniszterelnök közölte: álláspontunk szerint azokat fokozott ütemben kétoldalú alapokra kell helyezni, minden esetben figyelembe véve az új belső és nemzetközi körülményeket. Együttal bejelentette azt is, hogy a szovjet fél kifejezésre juttatta: változatlanul Magyarországon rendeznék meg, a Varsói Szer-

ződés honvédelmi és külügyi miniszterei részvételével, azt a tanácskozást, amelyen megfogalmazhatnák a VSZ katonai struktúrájára vonatkozó döntést. Ezt az értekezletet várhatóan még február végén, 25-e körül megtartják Budapesten — mondotta Antall József.

Ezt követően a Parlament hozzákezdett a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvénytervezet határozathozatalához. A törvény kimondja a létszámleépítések szabályait, például, hogy az a legalább 30 dolgozót foglalkoztató munkaadó, amely fél éven belül dolgozói létszámát legalább 25 százalékkal, vagy legalább 50 fővel tervezi csökkenteni, e döntéséről köteles tájékoztatni a munkaviszony felmondását megelőző három hónappal a megyei munkaügyi központot, valamint a munkaerőpiac működő érdekképviseleti szervezetét.

Pap János (Fidesz) a vidéki nagyvárosok és Budapest kritikus légszennyezetté tette szavát interpellációjában, utalva arra: jelenleg több tárca között vannak szétdarabolva a környezetvédelemmel összefüggő területek. A képviselő megemlítette, hogy a különösen szennyezett levegőjű városokban nem ritka, hogy a megengedett értéknél tízszer nagyobb az ólomtartalom, s arra is felhívta a figyelmet: az asztmás megbetegedések is tömegesen emelkedtek a '70-es évekhez képest. Keresztes K. Sándor környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter válaszában kiemelte a helyszínt, hogy jövőre várhatóan megszületnek a komplex, úgynevezett levegős rendeletek. Az Országgyűlésnek ezt követően még személyi kérdésekben kellett volna döntenie, de háromnegyed 7-kor már határozatképtelen volt a törvényhozó testület, így az ülést berekesztették. (MTI)

Oroszok Irakban?

A szövetséges haderők rádfőgyelói az elmúlt 48 órában több orosz nyelvű üzenetváltást hallgattak le az iraki hadsereg által használt hullámhosszokon — közölte

kedden a Liberation című francia napilap. A lap riadati fordításai cikkében azt írta, hogy a hírt katonai és diplomáciai források megerősítették. Miután az említett for-

Melegedő Golf-áramlat

A litván parlament hétfőn szavazással döntött az állam új alkotmányának alapelméjéről. Eszerint Litvánia független, demokratikus állam.

A mindössze egy tartózkodással, ellenszavazat nélkül hozott határozat alapján az új alaptörvény első cikkelye mondja majd ki a balti állam független státúszát. A második cikkely szerint ezt a státust csak háromnegyedes szavazati többséggel lehet a jövőben megváltoztatni. A határozat szerint a törvényhozók a hét végén rendezett népszavazás eredményét a független, demokratikus köz-

társaság megteremtése és megvédése melletti nemzeti elkötelezettség jeleként értelmezik. A szavazásban részt vett 2,65 millió litvániai lakos több mint kilencven százaléka támogatta a függetlenség gondolatát.

A parlament egy másik határozatban felszólította a világ országait, hogy támogassák Litvánia függetlenségi törekvéseit.

Vytautas Landsbergis litván államfő pedig hétfői sajtóértekezletén külön is felhívta az Egyesült Államok figyelmét: Litvánia nagyfokú politikai védelmet vár Amerikától. (AFP)

*

A döntésre Izland parlamentje reagált legelőször: hétfőn megszavazta azt a javaslatot, mely szerint Litvániát önálló állammal kell elismerni, és utasítást adott a kormányának arra, hogy a lehető legrövidebb időn belül vegye fel a balti állammal a diplomáciai kapcsolatokat. Ezzel Izland az első nyugati állam, amely hivatalosan elismeri Litvánia függetlenségét.

rások kételkednek abban, hogy irakiak beszéltek volna egymással oroszul, így feltételezhető, hogy szovjet katonai tanácsadók maradtak Irakban — állapította meg a francia újságíró. A Szovjetunió korábban hivatalosan közölte, hogy hazarendelte Irakból összes katonai tanácsadóját. Ugyanakkor elhangzottak olyan fel-

tételezések is, hogy a 4000 tanácsadóból 155 Irakban maradt. Elképzelhető, hogy ezek a katonai szakértők magas fizetés fejében nem engedelmessé váltak a távozásról szóló parancsnak. A Liberation más forrásokra hivatkozva ugyancsak keddi számában azt írta, hogy a szövetségesek Iránból sugárzott orosz nyelvű katonai adásokat is lehallgattak. (AP)

Antall — Gorbacsovhoz

A Miniszterelnöki Hivatal Sajtóirodája közli: Antall József miniszterelnök kedden tájékoztatta az Országgyűlést Mihail Gorbacsov szovjet államfőhöz intézett levelének tartalmáról. A szovjet államfő javasolta, hogy a kormány-meghatalmazotti bizottság által eddig elvégzett munka alapján a tagállamok már a közeljövőben lépéseket tegyenek a Varsói Szerződés katonai struktúráinak lebontására, és ezt a folyamatot 1991. április 1-jéig fejezzék be.

A magyar kormányfő ugyancsak kedden küldött

válaszlevelében — egyetértve a szovjet államfő elgondolásával — javaslatot tett arra, hogy a külügyi- és honvédelmi miniszterek tanácskozására Budapesten, február 25-én kerüljön sor. A miniszterelnök egyetértését fejezte ki abban, hogy a Varsói Szerződés tagállamainak kapcsolatait fokozott ütemben szükséges áthelyezni kétoldalú alapokra.

A magyar kormány a miniszteri értekezlet időpontja egyeztetése céljából felvette a kapcsolatot a Varsói Szerződés tagállamaival. (MTI)

2000, Kortárs, Életünk

Szegedi szerzők nyomában

A városnak két folyóirata van. A nagy hagyományú, s remélhetően, pénzügyi gondjait megoldó, havonta megjelenő Tiszatáj, s a „múlt nélküli”, negyedévi periodika: a Pompeji. Utóbbi lapnak csütörtökön lesz felolvasó estje, a Somogyi utcában található akadémiai székházban.

Amde ez a két folyóirat sem elég arra, hogy nyilvánosságához segítse a szegedi, vagy a várossal valamiképp kapcsolatban levő szerzőket, természetesen, így aztán bármerre lapozgatunk az országos folyóirattermésben, rendre ismerősökkel, barátokkal találkozhatunk, olykor pedig meglehetősen dokumentumokra, mint például a megszüntetéssel fenyegetett Kortárs februári számában. A lap Száraz György és Iliá Mihály leveleit közli, melyek az Egy elűtötlet nyomában című tanulmány esetleges Tiszatáj-béli megjelenésére vonatkoztak. 1974 második fele volt ekkor, egyre nagyobb arroganciával és politikai nyomással kellett megküzdenie az „összmagyar” igényű Tiszatájnak és főszerkesztőjének.

Iliá Mihály így ír szeptember 9-én Száraz Györgynek: „... Hidd el, Öreg, nem a magam jókedvére csinálom ezt a kurva lapot. Nyugalmas filozofiasztal vár rám, és talán az egyetemi stallum megélhetést is biztosít hosszú időre is. Nekem ebből a buliból mindenképpen csak veszteségem volt és van, idegben, időben, pénzben stb. A család oly ritkán lát, hogy néha be kell mutatkoynom.” Karácsony előtt néhány nappal betelik a keserű pohár, egy másik, ugyanakkor Száraz Györgynek írt levélben ezt olvashatjuk: „1974. december 31-én beadom lemondásomat, akkor az érdekelteket is, a baráti kört is értesítem...”

Ugyancsak a Kortárs februári számában olvasható Lengyel Balázs recenziója Baka István: Egtájak célkeresztjén című gyűjteményes kötetéről. Az Újhold Évkönyv szerkesztője ezt írja: „...él közöttünk egy költő, aki olyképpen képes egyéni és nemzeti fájdalmait megosztogatni, hogy szava a tudatunkba beleég, köznapi gondjaink között fel-felrémlik, a bensőnköt kifejezi, lappangó gondolatainkat, szavakba foglaló versidézetek sorát szaporítja...” Baka István egyébiránt, töleszokatlanul gyorsan, már összeállította legújabb köte-

tét is, Farkasok órája címmel. A Kincskeresőt szerkesztő, József Attila-díjas költővel a napokban beszélgettem, aki meglehetősen kegyesen emlegette azt a valóban szembevágó és fájdalmas igazságtalanságot, hogy míg a diktatúra a Tiszatájban, a Forrásban, a Jelenkorban stb., tehát a minden politikai nehezítés ellenére folyamatosan ellenálló és értékközvetítő folyóiratokban dől meg, addig most épp ezek a műhelyek kerültek veszélybe a mecenatúra bizonytalansága révén. Ezzel szemben a privatizált, a korábban — egy-két kivételtől eltekintve — a párt, ha nem is hűséges, mint inkább kénytelen szolgája, a napi sajtó tudniillik, várható prosperitás elé néz.

Új prózáiról is üdvözölhet egyébiránt a magyar irodalom. Szörényi László irodalomtörténészről van szó, aki a Magyar Naplóban közölt anekdotái után sorozatban jelenteti meg színvonalas kisprózáit, novelláit, a legújabbat például az Életünk januári számában.

A továbbra is elegáns 2000 folyóirat februári számában Szerdahelyi Zoltán készített irodalmi interjú Nádás Péterrel. A téma egy író, az öngyilkos életű Hajnóczy Péter volt. Nagyon gazdag és megrendítő írás ez, a két író kapcsolatáról Nádás a töle megszokott érzékenységgel és plasztikussággal beszél.

S ha már a mecenatúra hiányosságáról volt szó fentebb, érdemes megemlíteni pozitívumokat is. Itt van például a Nemzeti Népsport esete, mely lap irodalmi pályázatot írt ki, sport tematikában, természetesen. A különdíjat Solymosi Bálint nagyszerű kisprózája nyerte. A történet egy NDK-s rúdugróról, bizonyos Wolfgang Nordwigról szól, aki a magasság urának nevét szeretné meg tudni. Aki pedig né tán kíváncsi a történet végkifejletére, megtudhatja csütörtökön, a Pompeji felolvasóestjén.

Dal.

Induló

Messziről jött emberek mundenban, idegen földön, hazakészülőben. Milliányi hóphe; elfedi nyomaikat. Ködbe vesző délután. Tegnap a készülődés, ma az indulás. Ime Szegedről is eltávoznak a vörös csillagos katonák, az „oroszk”. Murmanszktól Csopig várnak rájuk otthonaikban.

Lesz, ki búcsúzni megy délen Dorozsmára, a vasútállomásra, utolsó inteni a „felszabadítóknak”, mert onnan viték el '44-ben leventeként a „németek”, s lesz, ki a „megszállók” fekete uniformisára vet majd utolsó pillantást.

Búcsúunk kényszeredetten közös múltunktól.

(varga)

Nagy László felvétele